

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen. Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32. — negyed oldal ... kor. 8.
fél oldal ... » 16. — nyolczad oldal » 4.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A keresztény szeretet alkotásai.

Maradandó alkotásokkal örökítette meg Pécs-egyházmegye főpásztora a katolikus világ örömmünnepét, szentsége X. Pius pápa áldozásának ötvenéves jubileumát. A krisztusi szeretet szebben és következményeit tekintve, nemesebb módon nem ünnepelhet, mint mikor alkotásokban minden időre érezhetővé teszi e szeretetnek jótékony melegségét és annak áldásait. Az igaz keresztény szeretetnek ilyen kiapadhatatlan forrását nyitotta meg Zichy Gyula gróf püspök úr egy részről százezer koronás adományával, mellyel megvetette alapját a Pécssett létesítendő *X. Pius internátusnak* és a nem kisebb jelentőségű *Julianeum* intézettel, melynek ajtaját 150 elzüllesnek kitért ifjú lélek megmentésére nyitja meg az apostoli lélek.

A *Julianeum* számára püspöknádasi kastélyát, ennek melléképületeit és a hozzátartozó negyven holdnyi területet engedte át. Ez az adománya kétszázötvenezer koronát képvisel. Az intézetet a Pálffy Sándor gróf és *Giesswein* Sándor dr. apát-kanonok, orszgy. képviselő vezetése alatt álló Katolikus Patronázs Egyesület szervezi.

A X. Pius konviktról a főpásztor legutóbbi körlevelében intézkedik. A körlevelnek ide vonatkozó része a következő:

A vallás-erkölcsös tanítás és nevelés nagy céljait akarom szolgálni, midőn tisztelt papsággal közlöm, hogy a mai napon egy — püspöki székhelyemen emelendő középiskolai kath. internátus létesítésére százezer (100.000) koronát helyeztem el a pécs-egyházmegyei alapítványi hivatalnál ama biztos jóleső reményben, hogy úgy tisztelt papságom, mint nemeslelkű híveim segítségével és közreműködésével sikerülni fog ezen üdvös és szükséges tervnek megvalósítása a közel jövőben. Székfoglalóm legelső percétől hön apolt vágyam ez, melynek kivételét Isten segítségével Szentséges Atyánk, X. Pius

pápa 50 éves áldozári jubileumának emlékére szántam, miért is az internátus Ő Szentsége nevét viselendő. Azon az alapon, melyet nemeslelkű s nagynevű elődöm, I. b. Hettyey Sámuel rakott le, fogom berendezni *s ezért elsősorban szegénysorsú kedvelt tanítóim tehetséges fiaimnak biztosított előnyt, úgy, ahogy érdemlik*. Midőn szándékomat ezekben jeleztem, kérve-kérem a jóságos Istent, hogy tervünket és munkánkat áldja meg és tegye termékennyé. Kelt Pécssett, 1908. nov. 10. Gyula s. k. püspök.

Szösz szerint közöltük ez okmányt, mert méltó, hogy hazánk kath. tanítói olvassák és így részesei legyenek annak az örömmek, amit e szavak a pécs-egyházmegyei kath. tanítók szívében ébresztenek.

Elsősorban szegénysorsú kedvelt tanítóim tehetséges fiaimnak biztosított előnyt, úgy, ahogy érdemlik, mondja a nagynevű alapító. Mennyi szeretet, mennyi igazságos szeretet sugárzik ki e szavakból, de mennyi nehéz és terhes gondot üznek el a szeretet által fakasztott remények a terhes apai gondokkal küzködő tanítók lelkéből. Hány tehetséges és szorgalmas tanítógyerek marad parlagon, mert édes atyjának szerény fizetéséből nem telik arra, hogy házon kívül tanuljon. Csak gondoljuk el, hogy szerény 1000—1200 korona fizetésből családot fenntartani és ezen felül *gyermeküket* a házon kívül iskoláztatni, mily gyötrelmes küzdelem lehet bármelyik jalsi tanítóra nézve.

Ezeknek a «kedvelt» tanítóknak terhein fog a jövőben a pécsi Pius-internátus első sorban segíteni. Ezt rendeli el minden időkre az alapító Zichy Gyula gróf püspök, a magyar kath. tanítók fenkölt vezére, a «Magyarországi Katolikus Tanítók Országos bizottságá»-nak védnök-elnöke.

Nem tudom, de én úgy látom, hogy Pécs püspökének mind a két alkotása egy újabb korszak hajnalát jelenti. A kath. restaurációt ma már a kath. köznevelés terén a tettek hirdetik. De így van helyén. A kath. társadalmat

nevelni kell. E feladat megoldására meg iskolák, internátusok szükségesek.

A keresztény középosztály fiúgyermekait a szegénység kizárja az iskolákból és az így megüresedett helyeket nagy tömegekben lepik el az izraelita ifjak, akik — ha kell — különböző forrásokból, de például szolgáló fajszeretettel támogattnak tanulmányaik elvégzésében. Ezért van az, hogy a középiskolákban és az egyetemeken oly nagy százalékban vannak a nem keresztény ifjak. Ez a körülmény az öspolgárság ivadékaiknak minden jogos eszközzel való védelmét sürgeti. E védelemben az arra hivatott tényezőknek nem csak erkölcsi, hanem anyagi támogatással is részt kell venniök. Az ily adományok és alapítványok azután bőven meghozzák a kamatokat azokban a hithű lelkében, akik az őshaza, a «Regnum Marianum» bátor és edzett harcosai lesznek az élet minden viszonyaiban.

Hódolattal köszöntjük gróf Zichy püspök urat alkotásaiért: de nem csak, hanem hálás köszönettel adozunk azért az atyai gondozásáért, hogy kedvelt tanítómak arra érdemes gyermekeit első sorban részesíti a Pius-internátus szeretetében.

Ember Károly.

Egy nagyon fontos témáról.

Világszerte, ahova a diadalmasan előretört civilizáció csak elhelyezhette iskoláit és tanítóit, általános a panasz a jó iskolakönyvek hiánya miatt. Pedig mennyi az iskolakönyv! Erre a cikkre soha sincs terméketlen esztendő. S épen ez a túlságos szaporaság a legkiáltóbb jele az iskolakönyvek terén a tökéletesség szempontjából való koldusállapotnak, mert az évről-évre megjelenő tankönyv-garmadák esakís azt hirdetik, hogy szükség van újabb és újabb kísérletezésre, mert még mindig hiányzik az abszolút jó tankönyv.

Ebben a tekintetben teljesen osztom *Gárdonyi* Géza véleményét, aki szemétre kívánja azt a sok germán szellemű, tudákos, üres, száraz tankönyvünket. Magyar nyelvtan: haszontalan szabályok halmaza. Történelem: királyok névsora és uralkodási évük hiábavaló bemagoltatása. Földrajz: városnevek és lakos számok halmaza. Természettan: állatok alaki jegyeinek száraz gyűjteménye. És így végig majdnem minden tantárgyon.

Az én iskolámban — mondja *Gárdonyi* — csupa szemléltetés lenne minden és csupa eleven szó. Könyvet csak egyet adnék, egy olvasókönyvet, amelyben minden meglenne, ami szívet és elmét gazdagít.

Igen, egyetlen könyvre van szükség, egy egyetemes tankönyvre, a jó olvasókönyvre. Az olvasókönyv minden más iskolakönyvet pótol, az olvasókönyvet nem pótolhatja semmi. Igaz, hiszen vannak olvasókönyveink is bősége-

sen, francia, angol és mindenekelőtt német minta szerint valók, de ezek vagy régiék, tehát elavultak, vagy újak és rosszak. Félre ne értessem: én ezeket az olvasókönyveket csak egyetlen szempontból kifogásolom, de ez aztán a legfőbb szempont: a modern élet szempontja. Tudományos, etikai, vallásos, szociális és minden egyéb tekintetéből a modern eszméket és érzéseket hiven visszatükröző olvasókönyv, ez az, ami hiányzik s amire mindenekelőtt szükségünk van.

Olvasókönyveink általában oly sekélyesek, hogy a gyermek könnyűszerrel kihalássza azt az egynehány gyöngyöt, ami mélyében rejtve van, ha ugyan egyáltalán van ott elrejtve valami. — s így mihamar értéktelenné válik előtte. A gyermeki lélekben, ha kisebb méretekben is, de meg vannak mindazok a mélységek és magasságok, melyek az emberét oly csodálatraméltó méretűekké teszik. A gyermekben ott szunnyad Shakespeare lángelméje, Michelangelo fensége, Goethe elmeéle, Rafáel szépérzéke, Rakóczi jellemzilárdsága s egyházunk szüzeinek elbájoló nőiessége, olvasókönyvében miért ne adhatnók neki e csirában rejlő tökéletességek teljes kifejtése végett a felnőttek szellemvilágának érlelő sugarait. A gyermek világát összekötni a felnőttekével, kapcsolatot létesíteni a fejlődő és kifejlett között, ez a modern iskola rendeltetése s az iskola keretében az egyetlen elsőrendű taneszköz, az olvasókönyv is.

Olyan olvasókönyvet kívánunk, amelyben a termékeny élet érverése lüktet, amely tettbe szökkenti a gyermek összes egészséges erőit és erkölcsi ambícióit, finomítja a lelki fogékonyságot s mindenképen elősegíti, hogy éltető szellem, magasabb lendület járja át az életet. Félre azokkal az élettelen frázisokból megépített tankönyvekkel, melyekben valamely magasabb szellemnek még az árnyéka sincs meg. Semmi vonzó, semmi művészi, csak száraz tények visszataszító köntösben. A lélektelen frázis megfojt minden életet. Így lesz az iskola a gyermeki lélek felnövelője helyett annak összezsugorítója, elhervasztója.

Goethe mondta azt, hogy a gyermeknek a szellemi táplálékból is csak a legjobbat szabad nyújtani. Ehhez képest az olvasókönyvben egyetlen olyan sornak sem szabad lenni, amely belsőleg, vagy külsőleg kifogás alá eshetik. Itt ismerkedjék meg a gyermek az irodalom magasbecsű termékeivel és azok alkotóival; a közélettel és azok szeplőtelen jellemű szereplőivel; a tudás eredményeivel és azok fejlesztőivel; a munka megbecsülésével és annak méltóságával: szóval mindazzal, ami szépsége és értéke az emberi életnek, ami a gyermek kedélyének és akaratának erőit ébresztgeti, a feleledt erőket szervezi és irányítja. S mindezt oly módon, hogy felvilágosításaival, tanításaival ne a gyermek értelméhez forduljon, hanem lelkéhez, jelleméhez, egész egyéniségéhez. Ebben a mun-

kában kítűnő segítség az illusztráció is, mely mennél több és csakis elsőrangú remekművek másolata legyen.

Ismétlem: modern szellem kell az olvasókönyvekbe. Ha végig forgatom ezeket a meg-lévőket, mintha piramisba húzódtam volna be, hova nem hat el a mai élet zsbongása, zaja. Mintha nem is kavarnának itt körülöttünk — igaz, sok salak közt — ragyogó új eszmék, lelkes törekvések, nemes érzések. Olvasókönyveink világa egy nem létező élet fagyos, hazug világa. Nagy bűn így elszigetelni az iskolát az élettől, mert a gyermek végre is kikerül a sodró áradatba s minthogy nem tanulta meg fentartani magát, elmerül. A mai nap érzései közül a leg-rösebb, a leghatalmasabb: a szociális érzés, ez hassa át az olvasókönyv minden lapját s ezen a réven minden gyermek lelkét. Nagy érzés ez, mely sokat megértet, sokkal kibékít és sok dolog fölé emel. Ez az érzés hatja át a mélyen elmélkedő *Yarivint*, mikor így ír: «Küszöböljétek ki az iskolai könyvekből a nemzeti gloirit, Ruhmot és dicsőséget, különösen a hadi dicsőséget, mert az egyik nemzet csak úgy részesülhet ebben, ha egy másik nemzet a Golgotha véres útját járja érte. És küszöböljétek ki tankönyveitekből a hősokeket, a testi erő és bátorság dicséretét. Ne büszkélkedve beszéljétek az ő dicsőséges tetteikről, hanem száno-kozva, mint elkerülhetetlen eseményekről, melyeket az egymásra vadászó népek véres ösztöne ment s mely dicsőséges tettek megölik a nemzetek egymás iránt való szeretét».

Ebben a szellemben kell a gyermek elé tár-nunk a történelem eseményeit, a modern helyes eszmékkel kell átíratni az összes tantár-gyakat. Spencer nagy elvének, az életre nevelés elvének csakis így felelhet meg az iskola a maga igazi, mély értelme szerint. Az ezen eszmék szerint megalkotott olvasókönyv örökbecsű tartalommal látja el az iskolai nevelést s a tanítónak legjobb munkatársa lesz.

Nagy ünnepe lesz az iskolának, ha az Európa-szerte várva várt modern olvasókönyv, az egye-temes tankönyv, a növendékek kezébe fog ke-rülni!
Wohlmuth Ernő.

Alapvető munka.

Az 1868. évi XXXVIII. t.-c. elrendelte az ál-talános tankötelezettséget. Megindult országszerte a nép szellemi színvonalának az emelése. Azon-ban ez az emelkedés, ez a haladás a kedvezőtlen iskolai viszonyok, rendetlen iskoláztatás, a tanító rövidsége, az iskolák zsufoltsága, elhe-lyezése, hiányos felszerelése s egyéb, abban az időben nehezen elhárítható akadályok miatt nem tudott lépést tartani a korszellem rohanásával. Veszedelemes eszméket hirdető tanítások jutottak el hozzánk nyugatról, mely eszméknek a kellő megértésére, megbíralására s megrostálására né-

pünk előkészítetlen, szellemileg éretlen volt. E téves tanításokat hirdető sajtótermékek ha-tása következtében országszerte megingott a törvények, a hatóság s a nép hivatott vezetői iránti tisztelet.

Mikor később megindult a nép anyagi jólé-tének előmozdítására irányzott törekvés, uzsora-törvény, olesó kölesönök, az állatállomány javi-tása, vízszabályozás stb. alakjában, ez a nép anyagi jólétének emelésére irányzott gazdasági politika, meg az általános gazdasági fellendülés következtében az ország lakosságának egy része a jólétnek bizonyos fokára emelkedett, amely anyagi emelkedéssel nem tudott lépést tartani a nép szellemi emelkedése. Ezért az elmara-dásért — az idősebb emberekről lévén szó — nem okolható a mai tanítótság, sőt az elődök sem, kik az akkori mostoha viszonyok között többet nem tehettek.

Ezek a jó öreg emberek azt a téves nézetet vallják, hogy akinek az Isten vagyont ad, észt is ad hozzá. Az ilyenek, lévén szívük, lelkük, fejük üres, hangos kurjantással belekapaszkod-nak a haladás szekerének küllőibe, megállítani törekedvén azt s legtöbbször meg is állítják, ha csak a hatóság a törvény paragrafusainak csikaival ki nem vontatja a maradás saraból.

Művelődési és fontos szociálpolitikai okokból szükségessé vált a csak futólag vázolt állapo-tok megszüntetése. Miniszteri rendeletek sürge-tik, buzdítják a tanítótságot, ifjúsági egyesületek, gazdakörök, szövetkezetek stb. alakítására. Csak-hogy, ismerve az állapotokat, a viszonyokat, az anyagot, melyből valamely egyesületet, szövetke-zetet szervezni kellene: a tanítótságnak, külö-nösen, ha a helyi intelligencia nem siet segít-ségére, vagy egyes helyeken a segítségre kép-telen, vagy ha azt pláne rosszakaratúlag meg-akadályozni is törekszik, kikészítetlen anyaggal nem igen van kedve kísérletezni.

Valamint épületet emelni fundamentum nél-kül nagy kockázat: ép úgy egyesületet, szövet-kezetet sem sikerül erre elő nem készített anyag-gal tartósan szervezni. Meg kell munkálni a ta-lajt, elő kell készíteni a népet. Minden egye-sületnek alapja, fundamentuma az iskolai könyv-tár. A gyermek értelmi körének megfelelő ol-vasmányok megnemesítik a minden szép és magasztos iránt fogékony gyermeki lelket. Jó vezetés, az olvasmányok helyes megválasztása által a gyermek annyira megszokja az olvasást, hogy a későbbi években lelki szükségletnek tartja s el sem lehet nélküle.

De hát honnan vegyünk iskolai könyvtárt? Az iskolafőntartók vagy képtelenek ennek fel-állítására, vagy ilyesmi iránt érzéketlenek. Az állam egyes helyen adományoz ugyan, csak-hogy mire minden iskolát ellátna könyvtárral, addig régen felfordult a világ: az állami költ-ségvetés morzsáiból nem lehetne kulturáliamot teremteni.

A vármegyék vagyonos uraihoz, gazdag föld-

birtokosaihoz, nemesszivu emberbarataihoz és minden, az ország jövő sorsáért aggodó hazafihoz intézem gyenge szavaimat. Uraim! Szép beszédekkel, magyaros fellobbanásokkal nem lehet Magyarországból kulturállamot teremteni, nem lehet szociálpolitikát csinálni. Ezt csak tettekkel lehet. Tenni kell a népért, nevelni kell a népet, rendelkezésre kell bocsátani a tanítónak a szükséges eszközöket. De hogyan? Az elején kell kezdeni. Az épületnek meg kell vetni a fundamentumát. Alakuljanak meg a vármegyei iskolai könyvtár-egyesületek. Célul tűzzék ki, hogy anyagi erejükhöz mért idő alatt ellátják a megyének minden iskoláját könyvtárral.

Az elemi és ismétlő iskolában az iskolai könyvtár révén eszmékkel, a lelki táplálék kielégítése iránti vágygal, nemesebb felfogással, gondolkozásmóddal bíró ifjúság, az iskolából kikerülve, már alkalmas anyag lesz az ifjúsági egyesület megalakítására. Az ifjúsági egyesületben (legényegyesület) további olvasgatás, előadások, felolvasások, szindarabok előadása stb. által az ifjúság visszatartatnék a sok helyen szokásos koresmázástól, talán kártyázástól, elhagyná a durva szokásokat, elmaradna a rendes utcai rendezavarás, esendhaborítás, kicsapongás.

Igy megfinomodva, megesiszolva, kiművelve, a lelki salaktól megtisztulva, más világnézettel eltelve, ismét alkalmas anyagnak kínálkoznak a gazdakörök szervezésére. Az így nem felelő, hanem tervszerűen felnevelt gazdák aztán ügyis szükségét éreznék a viszonyaiknak megfelelő szövetkezetek felállításának. Tehát: lépésről lépésre, *kezdeni az elején: az iskolai-könyvtárakon.*

Pirger Gyula.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Meghívó. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács f. évi december hó 3-án, délelőtt 10 órakor Budapesten, a Szent-István-Társulat kistermében ülést tart, melyre t. címet tisztelettel meghívja az Elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Öfömagassága Vaszary Kólos hibornok heregprimás magasleirata a «Rendtartási szabályzat» javaslatának a nagymélt. püspöki kar határozatai alapján való átdolgozása tárgyában. 3. A katolikus polgári leányiskolák részletes tanítási tervezete (javaslat). Előadó: Keményffy K. Dániel. 4. A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága f. évi augusztus hónapban tartott közgyűléséből fölterjesztendő feliratok a) a tanítói nyugdíjtvény revíziója; b) a M. Á. V. vonalain a feláru utazási kedvezménynek a felekezeti tanítókra való kiterjesztése; c) a «Népnevelő» hiv. kath. tanügyi lap támogatása ügyében. (A pecsi egyhm. tanítóegylet javaslata.) 5. Indítványok. Budapesten, 1908. november 22-én. Hazafias üdvözléssel *Dr. Szentgyörgyi Jordán* Károly, apát, egyházi elnök. *Ember Károly*, a Nagy-Szent-Gergely lovagrend Commendatora, világi elnök. *Dreisziger Ferenc*, a Pro ecclesia et Pontifice diszkereszt tulajdonosa, titkár. *Jegyzet.* A polgári iskolai albizottságot Keményffy Dániel elnök-előadó a tanácsulást megelőző napra, december 2-ára összehívta.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítógyűlés. A nagybányai róm. kath. esperesi kerület tanítósa folyó évi november 16-án tartotta őszi közgyűlését Alsófernezezen a felsőhandali róm. kath. iskolában. Gyűlés előtt az alsóhandali templomban esendes szentmisét mondott *Szőgyényi* Lajos helybeli plébános. Mise után az alsóhandali róm. kath. iskolában *Pfeifer* Jakab tanító tartott gyakorlati tanítást, melynek végeztével az összes tanítók Felsőhandaliba mentek, hol *Halmy* János helyi tanító tartott gyakorlati tanítást, melynek végeztével öröm volt hallgatni a 80%-ban román ajkú gyermekek ajkairól a mi kedves inánkat, a «Hymnust». Ezután következett a gyűlés, melyen főt. *Pályi* Ede ker. esperes felsőbányai plébános elnökölt, ki a legnagyobb örömeinek adott kifejezést, látva tanítósa munkásságát, gyönyörű szavakkal buzdítván a tagokat, hogy a magyar érzést a magyar dal által is fejlesszék. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után az elnököl esperes felolvasta öméltósága a püspök úrnak leiratát, melyben elismerését fejezi ki *Nagy* Károly giródtótfalui kántortanítónak «Mit tehet a tanító az állatvédelem érdekében?» tartalmaz felolvasásáért, úgy szintén *Láng* Viktor szinyérváraljai kántortanítónak. Ezt követte a tanítások bírálata s *Halmy* János *Nagy* Károly, *Láng* Viktor felolvasásai «Mi a tanító teendője az idegességgel terhelt gyermekekkel szemben?» Mindhárom felolvasást a gyűlés megéjenezte, az elnököl esp. pedig köszönetét fejezte ki a figyelmet lekötő tartalmas felolvasásokért. A beérkezett pályaművek közül *Láng* Viktor művét a díjra érdemesnek találta, *Halmy* Jánosé pedig dícséretet kapott. A művek felolvasattak. Említésre méltó *Vagányi* Kálmán felsőbányai tanítónak a művekről felolvasott bírálata, melyért úgy a gyűlés, mint a ker. esp. úr meleg ovációban részesítette a bírálót. Ezt indítványok követték.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke Kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatoságilag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszerket.

Új könyvek. A Szent-István-Társulat, hogy immár félszázadnál hosszabb idő óta becsülettel szolgált rendeltetéséhez hű maradjon, új könyveit mindig oly céllal iratja, hogy azok lehetőleg hasznos munkálói lehessenek a katolikus közszellem felbresztésének és erősítésének. Az irodalom eszközeivel mindig a társadalom azon rétegeinek hitét, erkölcsét és világnézetét támogatja, amelyeknek buzgó vallásossága záloga a társadalom jövőndő bekéjének, a keresztény és magyar gondolkodás mindenkor érvényesülésének. Két-három évtized mulva a ma még kis pajtásai körében gondtalanul mulatozó ifjúság lesz a haza sorsának intézője, a két-három évtized mulva ránk következő események szekerének rúdját igazgatja tehát, aki ennek az ifjúságnak lelkébe kitörölhetetlen betűkkel igyekszik bevésni a hithez és hazához való hűség parancsát, a jó mellett való kitartásnak, a meggyőződéshez ragaszkodó állhatatosságnak köteleességét s az elvekkert lelkesedéssel vívott harcoknak felemelő voltát. Az igazság, a becsület s keresztény elveink diadalmaskodásáért vivandó közéleti harcok sikerét készíti elő, aki a gyermekek fogékony lelkét jóelőre ezen küzdelmek felemelő tudatában és köteleesség-voltával tölti meg. Az ifjúság körében ma járványként terjedő fantasztikus detektívregényeknek s az ezeknél még sokkal veszedelmesebb pornografikus munkának egyetlen ellenszere a szépen

megírt s művésiesen kiállított jó irányú ifjúsági irat. Azoknak káros hatásait csak az emezekből kiáradó sok szellemi haszon ellensúlyozhatja. Szépen megírtnak s művésiesen kiállítottoknak kell azonban lenni az erkölcsös hatások előidézésére szánt munkának, mert e tekintetben ellenfeleink már a gyermekeket is elkényeztetették s érdekessel és széppel pótolván a jót, esztetikai igényeiket fölszigázták. A Szent-István-Társulat ily irányú karácsonyi újdonságai kielégítik a legkényesebb kívánságokat is. Kiállítás dolgában nem kell szégyenkezve félrehúzódnok egy magyar nyomda produktumai mellett sem, a tartalom s a megírás talpraesettőségéről pedig kezesség a szerzők irodalmi multja. *Károly Ignác* könyve az igaz életéről szól. Fejtegeti mindazokat az erényeket és bűnöket, s mindazon erényekre és bűnökre csalogató alkalmakat, amelyekért és amelyekkel a mai társadalmunkbeli fiuknak küzködniök kell. Megnyugtat, felvilágosít, lelkesít, erős akaratot támaszt, nagy elhatározásokat ébreszt. Kellemes előadási módja szórakoztat: nagy igazságot, súlyos érvei s lelkekben világosságot gyujtanak. Nem morális elvek száraz felsorolása és taglalása e munka, hanem végig lebilineselő s kis olvasói körében a legszebb eredményekkel biztató olvasmány. Nem életelvek fejtegetése formájában, hanem megkapó erővel s nagy művészettel megírt regények keretében ajánlja és lopja bele az ifjúság lelkébe a Károly Ignác könyvének tanulságait *Dickensnek Kis Dorrit* s *Bokor Malvinnak Szirányi-család* című regénye. Naivítás volna tőlünk Dickenset felfedezni és ajánlani. Regényeiről minden litteratus ember tudja, hogy azok a nemes élvezeteknek gazdag forrása s a Szent-István-Társulatnak e regények átdolgoztatása által már eddig is elért eredményei a legkedvezőbb hangulatot készítették elő az újonnan átültetett regény fogadtatásához is. Bokor Malvin munkája igen jól illik, a Dickens-regény mellé. A munka becsületét és dícsőségét hirdeti, s a mi társadalmunkból vett mese kidolgozása közben iparkodik az olvasó szívébe csepegtetni a Dickens-regények állandó tanulságait és elveit. Becsület, szorgalom, vallásosság az alapdolgatai az eddig felsorolt munkáknak, a hazának s a multnak szeretete szól a Szent-István-Társulat új ifjúsági iratainak legsikerültebbjéből. *Andor József Nagy Lajos életrajzából*. A történetíró tárgyszeretete, a jó hazafi kemény magyarsága s a belletristának hajlékony és kifejező tolia folytát össze ennek a szép könyvnek megírására. A történelmünk fensége előtt való meghódolás, tanulságainak átvétele és felhasználása, a hazafüti nemes érzelmek gondos ápolása s a hagyományokhoz való törhetetlen ragaszkodás szállnak e könyv lapjairól az ifjúság fogékony lelkébe s a szép eszmék útját könnyíti az előadás bája, a nyelvnek ódon zamata. *Andor József* könyvének méltó pendantja *Szepessy László* verskötetete. Nagy részét ismerjük már a *Hit és haza* költeményeinek, mert hiszen katolikus ünnepeleinknek ma jóformán egyetlen poétája *Szepessy László*, mégis mikor így együtt látjuk azokat, lépten-nyomon új költői erőt, lelkesedést, kifejezésbeli szépségeket találunk bennök. Nem hisszük, hogy a Szent-István-Társulat *Szepessy* köteténél kapósabb karácsonyi ajándékkal kedveskedhet volna a katolikus ifjúságnak. A gyermekek mellett gondoskodott a Szent-István-Társulat a nagyok számára is irodalmi újdonságokról. Most jelentek meg a *rendes és pártoló lapok könyvtárményei* s egész sorozatot adott új népiratokból. Ezeknek jelentősége vetekedik az ifjúsági iratokéval, mert szintén igen fogékony talajba hintik világnézetünk magvait. A Katolikus Népszövetség kiadványai s a katolikus néplapok mellett ezek a népiratok az egyetlen ellensúlyozói a szociáldemokraták vad és istentelen irodalmának. Az egyszerű nép olvasmányaival szellemben teljesen megegyezik *Bourget* híres regényének *A válás*-nak sikerült fordítása. Mint amazok, ez is a keresztény világrendért harsog. Mint amazok, ez is a Jézus Krisztus anyaszentegyházának igazságait védelmezi. Megkapó vonásokkal rajzolja, hogy milyen rettenetes pusztításokat okozott a francia társadalomban a vallással oly vérlázító igazságtalansággal elbánó törvényhozás, hogyan dulta fel a családok békéjét, miképen

lett sirásója a lelkek nyugalmanak. A vallásban boldogságot találó s az annak hadat üzenő táborok elkecsereedett harcának szomorú, de tanulságokkal teljes képe ez a könyv. El kell olvasnia mindenkinek, akinek, alkalma és oga van beleszólni nagy társadalmi és vallási kérdések intézésébe, főként pedig azoknak, akik katolikus létükre a katolikus intézményekről és eivéről a liberalizmus könnyelműségével szoktak itélkezni. Ha még megemlítjük *Schermann* Egyed pannonhalmi főiskolai tanárnak az egyházi könyvtárlalomról és *Huber* Lipótnak, a talmudról szóló legkiválóbb magyar mű érdemes szerzőjének a napkeleti bölcseségről írt exegetikus tanulmányát, be is fejeztük azoknak a megszerzésre és elolvasásra nagyon érdemes könyveknek felsorolását, melyeket a Szent-István-Társulat most kibocsátott. Ha a magyar katolikusok annyi párfogást mutatnak az irodalom iránt, mint amennyi buzgalom és áldozatkészség ezt létrehozta, akkor a Szent-István-Társulatnak mihamarább még gazdagabb sorozattal lehet a magyar katolikusok elé állania. Az új könyvek árai: *Károly Ignác*, Igazi Élet diszkötésben 3 kor. 60 fillér. — *Dickens Károly*, A kis Dorrit, 2 kötet. 2 kor. — *Bokor Malvin*, A Szirányi család, diszkötésben 5 kor. — *Andor József*, Nagy Lajos, diszkötésben 4 kor. — *Szepessy László*, Hit és haza, ára füzve 4 kor., kötve 5 kor. 60 fillér — *Bourget Pál*, A válás, ára 3 kor. — *Schermann* Egyed dr., Az egyházi könyvtárlalom és könyvbírálat magyarázata, ára 2 kor. — *Huber* Lipót, A napkeleti bölcseség, ára 3 kor.

Kontor Elek legújabb egyházi zeneművei. A «Hazafias Mária-dalok» III. füzeté gyönyörű kiállításban most jelenik meg, amelynek szöveges tartalmát tíz legkiválóbb kath. költőnk írta: nevezetesen: *Auer, Bán, D. Bakó, Pály, Párvy, Prónay, Sziklay, Szepessy, Szemenyei és stb.* E fényes névsor is garantálja a mű becses voltát. A füzet kath. tanügyünk egyik munkásának *Ember Károly* lovagnak van ajánlva. Ára: 1 kor. Most jelennek meg még «G» dur Karácsonyi pasztorálé, (1 kor.) hasonló szép, mint a már tavaly megjelent «C» dur pasztorálé. Továbbá igen dallamos és könnyű dudajátékkal — szintén most jelenik meg, — egy karácsony esti örömdal, amelyet éjfélű misén, vagy a családban a karácsonyfa tövében lehet két hangra is énekelni: ára: 1 kor. E művek megrendelhetők a szerzőnél (Budapest, Thököly-ut 42.) vagy a szerző egyedüli kiadójánál, Rozsavölgyi és Társa cégnél (Budapest, Kristóf tér 3. sz.), anélkül keresztény céget, Kontor műveivel együtt, kedves olvasóink legmelegebb figyelmébe ajánljuk.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Katolikus igazgatótanító kiténtetése. Mint a hivatalos lap közli, a király *Schwarz* Mihálynak, a belgrádi katolikus népiskola igazgató főtanítójának, magyar állampolgárnak, kitűnő és eredményes működéséért, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

A Tapolcavideki Gazdakör háziipari tanfolyamai. A Tapolcavideki Gazdakör *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter anyagi támogatásával a Balatonvidéken Tapolcán kosárfonó, Kovágóórs és Tördemic községekben pedig gyékényfonó tanfolyamokat rendez a tél folyamán. Ezzel is alkalmat ad a népnek a Balaton partján bőven termő gyékény és sás hasznatható földolgozására. A kosárfonó háziipar meghonosítása érdekében és olesó fűz nyereség céljából a gazdakör két holdas fűztelepet létesített. Ily tanfolyamok szervezésére a helyi viszonyok szerint mindenütt indítsunk mozgalmat.

A temetési búcsuztatásokkal való visszaélés.
(Hozzászólás.) E közleménynek, mely az «Egyházi Közlöny»-ben látott napfényt, minden sora szűztiszta igazságot rejt magában. Amit a szerző benne mond, annak már régen ismerősei vagyunk. Tudjuk azt, hogy a régi kántorok által összetakolt búcsuztatók legnagyobb része, melyben az össze nem függő gondolatok az éretlen, sántikáló versszettel karöltve haladnak, amelyekben a kántor fűtől-fűtől elbúcsuztatja a halottat, sokszor a komoly pillanatban nevelés tárgyát képezték. E komikum bizony homlokegyenest ellenkezik az egyházi szer-tartások komolyságával. Ebből kifolyólag fölvetődött ama kérdés: «Kell-e búcsuztató?» «Ha kell, milyen legyen az?» Igenis kell búcsuztató! Ezt a feleletet a nép ajkáról kaphatjuk. Tessék a nép szívébe tekinteni. Ezen egyszerű, naiv szívből, vakító erős fényként lövel szét az a magasztos szeretet, melyet a fönséges Alkotó csöpögtetett abba szeretettel iránt. Ez a szeretet iszonyatos, fájdalmas jajjal sikolt föl, ha a búcsuztatás, eme szép szokás, letaroltatik. A búcsuztatóban halljuk kedves szülőnk, testvérünk végső szavát: lángra gyúl szívünk, forróságtól izzad, verejtéke hull szemünkéből. Szülőnk, testvéreink szeretete fokozódik bennünk a búcsuztató hallatára. (Forró szeretet közepette emléke-zünk meg azokról még a síron túl is.) Nekünk mindent, ami fölemelő, ami Istenhez közelebb emel minket, pátolnunk kell! Szülőnk szeretete fölemel minket Isten-hez. Miért akarjuk tehát azt az eszközt eldobni tőlünk, mely szülőnk, szereteteink iránt való szeretetünket fo-kozza? Természetes, hogy fenti szavaim csakis akkor igazak, ha a búcsuztató olyan, mint azt az előttem szóló kolléga úr kifejtette. Vagyis akkor, ha a búcsuz-tatónak van irodalmi értéke is, ha lakónikus, ha meg-találja a szívekhez vezető utat s végül, ha alapköve a vallás, mely nem remeg meg az ostromló szavak hatása alatt. Félre tehát a ferművekkel! Egyházi szertartá-saink komolysága kívánja, hogy fönségesen csengő, szíveket rázó, érzelmes szavakból összeszótt búcsuz-tatók irassanak, ha az egyházmegyei hatóság továbbra is megengedi azok használatát. Arra egyáltalán nem gondolós, hogy az egyházmegyei hatóságok eltöröljék a halott elbúcsuztatását; mert tudja minden hatóság, hogy vandaltettet vinne akkor véghez, ha a naiv szív szeretetét nem ápolná, hanem e szokás törlésével ipar-koznék azt a szívekből kitépni. Most, különösen nap-jainkban nem szabad ezt a szép szokást engednünk! Micsoda örömet szereznének a szabadkőművészek? Ugrálva szemlélné, hogy nyirbáljuk meg mi magunk a temetés körüli teendőket. Ujongva építenék tovább a halottégetőkemencéket. Pappaink között elég aranytollú férfiú kereskedik. Alkosson közülök valamelyik az emlit-tetted emberben egy megkoszorúzásra érdemes művet. Elismerésünk koszorúja fogja övedzeni munkáját s a nagy férfinak nevét tisztelettel fogjuk említeni. Az izlésesen elkészített művet (melyben búcsuztatók iras-sanak) használtassa majdan kormánykörébe tartozó kántorokkal minden egyházmegyei hatóság. Lövé. *Farkas Antal* okl. tanító. — (Hozzászólás) *Osztozom* azon igen tisztelt kartársaim véleményében, kik az elfajult teme-tési búcsuztatókat elítélik. Emlékezetemben van még *Wohlmut Ernő* úrnak 1905-ben a «Népnevelő»-ben megjelent cikke, melyben többek között azt írja, hogy «minden jó szokás elhagyásával a nép hitének egy föntartó oszlopát döntjük ki. Ugyis minden oldalról még van támadva a nép vallásos hite, a kirendelt ör-ségnek kötelessége nem a gyöngítés, hanem az alkal-mas eszközökkel való megerősítés.» Ezen szavaival vé-delmezi a búcsuztatókat, de nem az olyan búcsuzta-tókat, amilyenekről szó van. Éppen az ő szavai képe-znek argumentumot az elfajult búcsuztatókkal szemben elfoglalt állásfoglalásunkban, mert ezek az egészséges izlésű hívőkben eddig sem erősítették a vallásos hitet. Különösen helyeslem igen tisztelt Brenner Tivadar kar-társ úr által ajánlott átmeneti intézkedéseket és férfias elhatározását. Mert a felsőbb helyről eredő intézkedé-sék is ilyenén végrehajtással érnek csak célra. A magam részéről megcsináltam az átmenetet azzal, hogy állásom

elfoglalása alkalmából plébánosommal egyetértőleg az addig szokásban volt «nevek kiéneklését» egyszerűen elhagytam s a búcsuztató árát kis temetésnél egy, nagy temetésnél két koronára szabtam egyformán min-denkire nézve. Ezt a plébános a stólailettel együtt szedi be, s nem történt meg hogy valaki nem tetszé-sének adott volna kifejezést. Igaz, hogy a régi módi búcsuztatásnál a «kiénekelte» nevek tulajdonosaitól eredő szokásos műsírászati kitérősek elmaradtak, de azt hi-szem, ez sincs ártalmára a nép vallásos hitének. Tettel harcoljunk tehát kedves kartársaim! (Pári.) *Brunner András*.

Magyarosítás. F. évi november hó 15-én Orfűn, Baranya megye kis német ajkú községében a 10—12 éves német gyermekek délután és este Forgó bácsi gyermekszínházából a «Mérgepróhár» című egy felvonásos vígjátékot adták elő oly kitűnő alakítással és magyaros-sággal, hogy tisztán magyar gyermeknek is becsületére válnék. Nagy elismeréssel kell adózni a község fáradt-hatatlán kántortanítójának: Köves Józsefnek, ki meg-mutatta, hogyan kell és hogyan lehet ezen a téren is szolgálni a magyarosodás szent ügyének. Az előadást a gyermekek a «Hymnus»-szal fejezték be, oly lelkesé-déssel, hogy teljes mértékben magukkal ragadták a német ajkú lakosságot is.

Halalozások. A miskolci Minorita-rendház tagjai fájdalommal telt szívvel tudatják, hogy szeretett rend-társuk, tisztelendő *Szigethy József János* segédtestvér, nyugalmazott tanító és kántor f. évi november hó 19-én d. u. 5 órakor, hosszas szenvedés után, a halotti szent-ségek felvétele után, élete 62. évében a boldog hazába költözött. — *Borza Nándor* nyug. bajai várositanító, okl. polg. isk. tanár nov. 21-én Budapesten elhaláozott. Lelkes tanferfű volt és értékes irodalmi munkásságot is fejtett ki nemcsak a helyi lapokban, mint a közügyek derék szószólója, de az országos sajtóban is. Verses közzöntő könyve közkézen forog a hazai iskolákban. Feljegyzésre méltó, hogy Borza hosszú éveken át, mint a bajai ev. ref. hitközség rektor-tanítója működött, aztán a róm. kath. hitre tért és több éven át példaképe volt a buzgó katolikus embereknek. Súlyos műtétet állott ki holta előtt e köztisztelettel környezett 65 éves tanferfű. — *Steller Ignác* jecezenyei kántortanító életé-nek 54-ik, boldog házasságának 32-ik, tanítóságának 35-ik évében az Urban csendesen elhunyt. Az örök világosság fényeskedjék nekik!

Szerkesztői üzenetek.

Sz. F. Peresztég. Legjobb, ha megírja valamely ismerősének, hogy az a beadvány miről szól és megkéri, hogy utána járjon. Hogy tudhatnók mi, miért késik a dolog, amikor azt sem tudjuk, miről van szó? — **B.** Az állami és községi iskolákra szóló rendelkezés csak a nevezett iskolákra érvényes. A kath. iskolákra a nm. püspöki kar által kiadott utasítás az irányadó. A kath. iskola részére kiadott rendszabályokban megtalálja a feleletet. — **E. A. Vajka.** 1. A nm. püspöki kar által kiadott rendszabályok 1. fejezetének 3. §-a értelmében «oly egyházközségben, hol több rendes tanító van, a tanítók képviselet útján vesznek részt a hitközségi iskola-székben. E célból kebelökből titkos szavazással öt ren-des tanító után egy, tizenkét rendes tanító után pedig két tagot, ezen fölül minden tíz rendes tanító után még egy képviselőt választanak három évről három évre.» Tehát nem a kántortanító, hanem a testületnek e célból meg-választott tagja képviseli a tanítókat az iskolaszékben és ez van fölruházva mindazon jogokkal, melyek az iskolaszéki tagsággal járnak. Ott, ahol ketten vannak és mindegyikük ambicionálja a képviseletet, legjobb, ha 3 évenként fölváltva mennek az iskolaszékbe. 2. Az osztálytanítónak abban az épületben csak ahhoz a helyiséghez van joga, amely neki díjlevélszerűleg bizto-sított. Az azután már más elbírálás alá esik, vajjon ez a lakás megfelel-e a törvényes követelményeknek.

Olvassák el az 1907: XXVII. t.-c. 2. §-át. — **K. S. Csót.** Ennek megítélésére a köz. bizottság illetékes. Legjobb, ha az iskolaszék kötelezi az uraságot, mely azután felelősséget, ha sérelmesnek találja magára a iskolaszék határozatát. — **Sz. J. Aba** Iskolában rendezendő pápai jubileumi ünnepséghez ajánljuk a *Bertalan-féle Örömhangozat*-at, mely kevés változtatással kitűnően felhasználható. Ára 20 fillér. A Szent-István-Társulat kiadása. — **Gy. K. Ülke.** Szíves sorait köszönjük, illetékes helyre fogjuk juttatni. Az ügy elintézéséről levélben értesítjük annak idején. — **Tanítónő** Az állami tanítói pályázatokra beérkezett kérvények mind fel lesznek terjesztve a minisztériumhoz, de a tanfelügyelőségek javaslatával együtt. — **P. Gy.** Cikkének igazságtalánosságát arra, hogy széles körben elterjedjenek. — *Több levélre a jövő számban.*

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A pozsonynádasi róm. kath. tót-magyar nyelvű kántortanítói állásra az iskolaszék december 8-ig pályázatot hirdet. Javadalma: két padlózott szoba, egy zárt konyha, kamara, istálló, szin, öl. Tanítói fizetés 360 korona, ismétlő iskoláért 40 kor. Kántori fizetés 151 kor. 20 fillér, 515 ööl kert, 8 hold 150 ööl szántó, 312 és 299 ööl rét. Fajárandóság 40 méter hasábf. Misaalapítványok után 66 kor., stóla-jövedelem 100 kor. off-rtoriumokból 12 kor., otyasütésért 24 kor., fufuvarozásért 20 kor. Az okmányokkal főszerelt folyamodványok plébániahivatal Pozsony-Nádas címre küldendők. A választást december 10-én délelőtt 10 órakor a pályázók személyes jelenlétében fogjuk megtartani. 666 1—1

Az andódi (Nyitra m.) kántortanítói állásra dec. 10-re pályázatot hirdeték Jövedelem díjlevél szerint 1000 kor. Lakás 2 szoba, konyha, pince, istálló, kert. Kérvények az érsekújvári plébániai hivatalra címezve küldendők. *Erhardt Viktor* alesperes-plébános. 664 1—1

A nagykosztolányi róm. kath. iskolához osztálytanító keresetik. Javadalma 800 korona, ebből 160 kor. államségély, egy szoba fűtéssel. Okleveles tanítók kérvényüket december 3-ig a nagykosztolányi plébániahivatalhoz (Nyitra m.) pósta helyben küldjék. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 667 1—1

A nagybárcányi anyaegyházhoz tartozó *Márkháza* ujonnan szervezett róm. kath. tanítói állomásra dec. 10-re pályázatot hirdetnek. Javadalma: a hivek által művelt legelőföld: 20 pozs. mérő rozs, 6 méter dorongfa, 900 kor. államségély kérelme folyamatban. Lakása: két szoba és konyhából áll: jövő évben új tanítói lakás és iskola építtetik. Hitoktatást is köteles teljesíteni. Nős tanítók előnnyel bírnak. A márkházai róm. kath. iskolaszékre dec. 6-ig bezárólag címzett kérvények *Neszméry Gáspár* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők Nagybárcány, u. p. Sámsonháza (Nógrád m.) 675 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A szebedrázsi (u. p. Privigyé, Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra dec. 8-ig pályázatot hirdetnek. Jövedelme: a községtől 442 kor. ism. iskoláért 50 kor. 4 öl tűzifa hazaszállítva 28 kor. 7 kat. hold legelő 20 kor. 2 pozs. mérő buza 12 kor. 24 pozs. mérő rozs-árpa 120 kor.

1300 lélek után stóla 60 kor. iskolafűtésre minden tanuló kötelestől (70-80) 80 fillér. Háromszobás lakás mellékeléssel, házikert helyett egy szántóföld, fizetésképesítés 1000 koronáig folyamatban. Személyes megjelenés előnyös. Választás dec. 10-én. Oklevéllel főszerelt kérvények a pléb. hivatalhoz küldendők. 673 1—1

Kassai egyházmegye.

A kurimai (Sáros m.) róm. kath. népiskola igazgatósága pályázatot hirdet megüresedett kántortanítói állásra. Jövedelem az egyházmegyei hatóság által megerősített díjlevél szerint 1116 kor. 30 fillér. A pályázók főszerelt kérvényüket dec. 13-ig küldjék be az igazgatósághoz. 677 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A tasnádszántói róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetnek. Javadalmazása: az egyházmegyei főpénztárból 400 korona, a hitközségtől évi 64 korona készpénz. A hitközségtől 8 köbméter tűzifa beszállitva. Párber címén minden házzal bíró pár, vagy özvegy tartozik egy fél véka kétszeres búzát és 36 fillért és minden házzal nem bíró pár, vagy özvegy 1/4 véka kétszeres búzát és 18 fillért november 1-ig a tanítói házhoz beszállítani. 6 kat. hold 1521 négyszögöl szántóföld, 1 hold 993 négyszögöl rét és 984 négyszögöl szőlőterület. Alapítványi szentmisék után 33 korona 39 fillér, legelőjogból 12 korona 68 fillér, kántori stóla 5 évi átlag szerint 40 korona. Kétszobás lakás, konyha, kamara, pincével s melléképületekkel s 800 négyszögölös házikert. Államségély fog kérelmeztetni a törzsfizetés kiegészítésére. Az okmányokkal főszerelt s a tasnádszántói róm. kath. iskolaszékhez címzett folyamodványok dec. 3-ig bezárólag Tasnád-Szántóra (Szilagy megye) a főt. róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. 676 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A nyitraszerdahelyi róm. kath. kántortanítói állomásra pályázatot hirdetnek december 3-ig fizetése 655-90 kor. 80 kor. tandíj szántóföld haszonértéke 120 korona 6 öl tűzifa. Pótoltatik 198-86 korona. Esetleges harangoztatásért 50 kor. Költözködés önköltségen. Kepezde végzet is jelentkezhetik. *Fiebig Alajos* plébános. 665 1—1

Pannónhalmi főpátság.

Pályázatot a nagyteveli kántortanítói állásra dec. 10-ig. Javadalmának pénzegeértéke lakáson kerten kívül 1357 kor. 46 fillér. Tanítási nyelve magyar: istentiszteleti nyelv magyar és német. Személyes megjelenés szükséges. Okmányok a plébániára küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. Nagytevel, pósta Tapolcafi. *Saad Henrik* lelkész. 674 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A ráckevei róm. kath. iskolánál Budapestre kinevezés- és lemondás folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot nyitattik dec. 6-ig. Alapfizetés: hitközségtől 780 kor. államségély 320 kor 1/4 hold kertületmenny 20 kor., 200 kor. lakbér. A kántorság minden ágában külön díj nélkül köteles segédkezni. *Iskolaszék.* 670 1—1

A csókakői (Fejér m.) kántortanítói állomásra pályázatot hirdetnek. Javadalmazása: 1000 kor. havi előleges részletekben: lakás: 20 kor. kertületmenny: 0 kor. a hitközségi adó kiírásáért: 50 kor. stólailetmenny: az uradalomtól szokott kapni 3 hold földet és 7 m. fát, évenkénti írásbeli folyamodásra. A pályázni szándékozó tanfériák kérvényeiket december 10-ig alulírott iskolaszéki elnökhöz nyújtják be, amely napon a személyes megjelenés megkívántatik. *Mihalcz Ferenc* isk. széki elnök. 678 1—1

Váci egyházmegye.

A szarvasgedei kántortanítóság meghívás útján betöltetvén, a december 3-ára hirdetelt választás elmarad. 659 1—1

Kálló (Nógrád m.) róm. kath. iskolánál tanítónői állásra pályázat hirdetik *december 6-ig*. Fizetés: községtől 400 kor., államsegély 600 kor. Lakás. *Iskolászek.* 668 1-1

Az újranyű rajzoktatás legszebb mintáit *Takács Endre* tanszer-műintézete készíti. (Győr, Ujvilág-u. 19.) Aranyéremmel kitüntetve. 609 1-1

Szólooltványok azonnali, vagy tavaszi szállításra nagy mennyiségben kaphatók *Kintli György* plébános szólooltványos *Zalaszentlászlón*. Ára: szokványminőségű I. osztályú oltványoknak (több kitűnő bor- és csemegefajtáknak, zöme a készletnek rizling, oportó, gyöngyszőlő és az igen bő termő szlankamenka) ezrenként 160 korona. II. osztályú 70 korona. Megrendeléskor az ár egy negyed részét előlegezni kérem. 658 2-3

Lemondás folytán állás nélküli róm. kath. kántortanító állást keres. Meghívást *Vajda Károly Nagy*dra címre kérek. 624 3-3

Egyházi Új Népénektár.

Új népi énekek könyve *Máté János* kántortanító által szerkesztve, a veszprémi egyházmegyei hatóság által 1876-1908. sz. évi jóváhagyva, most jelent meg *Nádai J.* könyvkereskedésében. **Készthelyen**. Ezen csinos és tartós kiállítású könyv magában foglalja az egyházi életben előforduló összes himnuszok és egyéb alkalmakra szokásos himnuszok és énekekét. Különösen a szentmise alatti és szentkeresztúti imák szép képekkel vannak illusztrálva. Igaz alkalmas az iskolába járó növendékeknek, mert a szentmise alatti szolgálat módját (ministráció) is magában foglalja. Nyomása és kiállítása felvívja a versenyt a hasonló művekkel: ára mégis csekély; erős kötésben 50 fillér, de kapható különféle díszkötésben is jutányos áron. A kántortanító uraknak mutatvány példányt ingyen és bérmentve küldök és az általuk kiadandó példányok után 30% engedményt adok.

671

Nefelegcsezál a Jézuskának.

Vallásos, iskolai, verses színű Karácsonyra vagy Vízkeresztre. Egyháziilag jóváhagyva. Hangjegyzett énekekkel 1 koronáért küldi.

Josvay Gábor kántortanító, Poroszló. Hevesm.

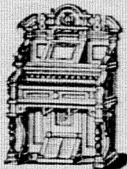
609 1-2

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóiban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szeminaryumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomáig. Tanerőknek s lelkeseknek különös szízeléngedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

KARÁCSONYI ÉNEKEK.

Orgonára és több (nekszólamra hangjegyzve, csinos kötésű szöveggel együtt 3 korona. Van benne teljes éjteli (eredeti) mise-ének, minden rész más-más dallam, és sok szép egyéb eredeti énekszerzemény, továbbá pásztor-nóta-interludium.

A kath. egyház énekgyöngyei című kiadványom csinos kötésű szöveggel együtt szintén 3 korona. E kiadvány a karácsonyi énekekkel együtt rendelve csak 5 korona.

Ádventi offertorium énekhangokra és orgonára 60 fillér.

Temetőkönyvem

minden alkalomra búcsuztatókkal, gyászmise-énekekkel, imákkal, orgonára és több szólamra hangjegyzve, csinos kötésben (alkalmas zsebkönyv, új kiadásban 3 kor. 20 fillér. E könyv az egész országban sok ezer példányban közkézen terog. Püspöki hatóság által különösen ajánlva.

A pénz előleges beutalása esetén mindent portómentesen küldök.

Ha ugyanegy fajta műből ötven együt rendelnek, akkor csak négynek az ára küldendő be, ötödik ráadás. Vasvár (Vasmege).

631 3-3

Barabás István.

Elismert elsőrangú

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra

a legelőnyösebben szerezhetőek be

HÖRL NÁNDOR-nál

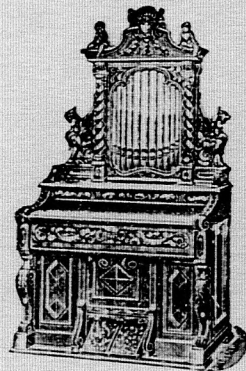
POZSONY,

Ventur-utca 24.

A világ legversenyképesebb cégeinek képviselője.

3. sz. árjegyzék ingyen.

Lelkeseknek, tanítóknak megegyezés folytán részletfizetésre szállítok, ha a vasarolt összegnek egy harmadát, de legalább egy negyedet a vasarláskor készpénzben (vagy utánvétellel) fizet k.

Valódi elsőrendű bel- és kültöldi PIANINÓ 480 koronától feljebb, ZONGORAK 560 koronától feljebb.

Csakis teljesen új zongorákat, közvetlenül a gyárból, a szokatlanul olcsó ár miatt, csakis készpénzért szállítok. — Árjegyzék ingyen. — Használt hangszereket elvből nem árúsítok.